

Sote- ja aluehallintouudistuksen jatkovalmistelua koskevat hallituksen tarkentavat linjaukset 5.4.2016

Tarkentavat linjaukset: sote

- Ohjaavat sote- järjestämisuudistuksen sekä valinnanvapaus- ja monikanavarahoitusuudistuksen valmistelua.
- Hallitus päättää uudistusten sisällöstä tarkentavien linjausten mukaisesti hyväksyessään HE -luonnokset lausuntokierrokselle
- Sote-järjestämislaki ja maakuntalaki niihin liittyvine lakeineen lausunnoille toukokuun alkupuolella - kaavio aikataulusta
- Työ jatkuu

Sote -hallittu muutos

- Kestävyyssvajeen vähentäminen 3 miljardilla eurolla sekä terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen tärkeät tavoitteet
- Kustannustenhallinnan parantaminen keskeinen periaate
- Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää onnistunutta ja taitavaa muutosjohtajuutta

Rahoitusratkaisut

- Sote-järjestämistä ja maakuntia koskeva, 1.1.2019 voimaantuleva lainsäädäntö valmistellaan valtion rahoitusmallin pohjalta
- Hallitus ei tällä vaalikaudella valmistele lakiesityksiä maakuntaveron käyttöön otosta
- Maakunnallisen verotusoikeuden toteuttavuudesta käynnistyy jatkoselvitys tällä vaalikaudella
- Sote-rahoituksen varat kannetaan valtion verotuksessa muuttamalla ansiotuloverojen tuloveroasteikkoa ja eräitä tuloverotuksen vähennysten parametrejä (asteikkomalli)
- Maakunnille valtionrahoitus yleisenä valtionosuutena - valtakunnallisiin erityistehtäviin kohdennettua rahoitusta
- Asiakasmaksulainsäädännön kokonaistarkastelun käynnistäminen 2017

Asiakaskeskeinen palveluintegraatio

- Asiakkaan tarpeita voidaan arvioida kokonaisuutena.
- Eri sote-ammattilaisten osaamista ja eri sote-palveluita ja toimenpiteitä voidaan joustavasti ja oikea-aikaisesti yhdistää asiakkaan tarpeisiin mahdollisimman kustannusvaikuttavasti vastaavaksi kokonaisuudeksi.

Integraatio

- **järjestämisen integraatio:** yksi vahva järjestäjä joka vastaa tuotantorakenteesta ja sen ohjauksesta, viranomaistoiminnoista, sote-palveluiden alueellisesta vaikuttavuuden, kustannustehokkuuden ja laadun arvioinnista sekä käyttäjien valinnanvapauden tukemisesta
- **rahoituksen integraatio:** kaikki rahoitus kulkee järjestäjän kautta ja järjestäjällä on kokonaiskuva rahoituksesta (yksi budjetti ja rahoitusjohto)
- **tiedon integraatio:** asiakas/hoidosuhteessa ja siihen liittyvässä analyysissä tieto liikkuu eri tuottajien välillä kansallisten rekistereiden ja täysin yhteentoimivien tietojärjestelmien kautta
- **palveluketjujen integraatio:** hoito- ja palvelukokonaisuudet järjestetään siten, että eri palveluista ja palvelutuottajista on sujuva yhteys muihin palveluihin. Tämä vaatii ohjattuja sopimuksia jatkoläheteistä ja yksittäisten palveluiden yhdistämistä kokonaisuuksiin
- **tuotannollista integraatiota,** jossa palveluita tarjotaan kustannusvaikuttavina selkeinä palvelukokonaisuuksina. Tuotannollista integraatiota toteutetaan verkostomaisessa rakenteessa, jossa on useita palveluntuottajia. Lisäksi tuotannollista integraatiota toteutetaan yksittäisissä palveluyksiköissä.

Valinnanvapaus ja sen edellytykset

- Maakunta vastaa järjestäjänä viranomaistehtävistä sekä koko palvelujärjestelmän toimivuudesta ja perusoikeuksien toteutumisesta.
- Maakunta tuottaa tarvittavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut itse tai yhdessä muiden maakuntien kanssa tai voi käyttää yksityisen tai kolmannen sektorin palveluita.
- Luodaan valinnanvapauslainsäädäntö: käyttäjä valitsee itse palveluiden julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin tuottajan
- Maakunta erottaa aidosti järjestämisen ja tuotannon eri organisaatioihin (oikeushenkilöihin). Se voi tapahtua hyödyntäen yhtiömuotoa.
- Lainsäädäntöön myös vaihtoehtoisia tapoja järjestämisen ja tuotannon erottamiseen

Tuotannon monipuolisuus

- Hallituksen tavoitteena sote-palveluiden tuotannon monipuolistaminen, mikä toteutetaan yhdessä maakuntien kanssa
- Tavoitteena että tuleva valinnanvapausmalli tukee PK-yritysten mahdollisuuksia toimia markkinoilla sekä uusia innovatiivisia ja digitaalisia palvelumalleja
- Valtioneuvosto varmentaa ja maakunnat huolehtivat monipuolisen tuotantorakenteen toteutumisen
 - yksityinen ja kolmas sektori vastaavat tietyistä vähimmäismäärästä palvelutuotantoa
 - konseptikilpailutukset uudistumiseen

Julkisen ja yksityisen tuotannon tasapuoliset mahdollisuudet

- Julkisen ja yksityisen sekä kolmannen sektorin palveluntuotannon tasapuoliset toimintaedellytykset
- Maakunnan tehtävänä varmistaa, että kaikkialla saatavilla palveluita sekä huolehtia palveluiden vaikuttavasta ja kustannustehokkaasta tuottamisesta
- Maakunnan markkinoilla tapahtuvaa toimintaa koskee EU-oikeuden mukainen yhtiöittämisvelvoite

Aluejako

- Perustetaan 18 maakuntaa (itsehallintoaluetta), joilla sote-järjestämismvastuu ja rahoitusvastuu
- Viisi yhteistyöaluetta nykyisten erityisvastuualueiden pohjalta
- Suurta väestöpohjaa ja volyyymiä sekä erikoistumista vaativien ja harvinaisempien ja kalliimpien palveluiden valtakunnallinen ja alueellinen kokoaminen
- Maakuntien arviointimenettely turvaa perusoikeudet sekä sote-järjestämiskyvyn ja taloudellisen kantokyvyn

Henkilöstön asema ja omaisuus

- Henkilöstön siirrot liikkeenluovutuksen periaattein ja hyvän henkilöstöpolitiikan mukaisesti
- Henkilöstö keskeisessä asemassa uudistuksen tavoitteiden saavuttamisessa - henkilöstöjärjestöt ja henkilöstö mukaan toteutukseen
- Muutostilanteissa huolehditaan henkilöstön asemasta
- Omaisuusjärjestelyt suppean jakautumismallin periaatteiden mukaisesti

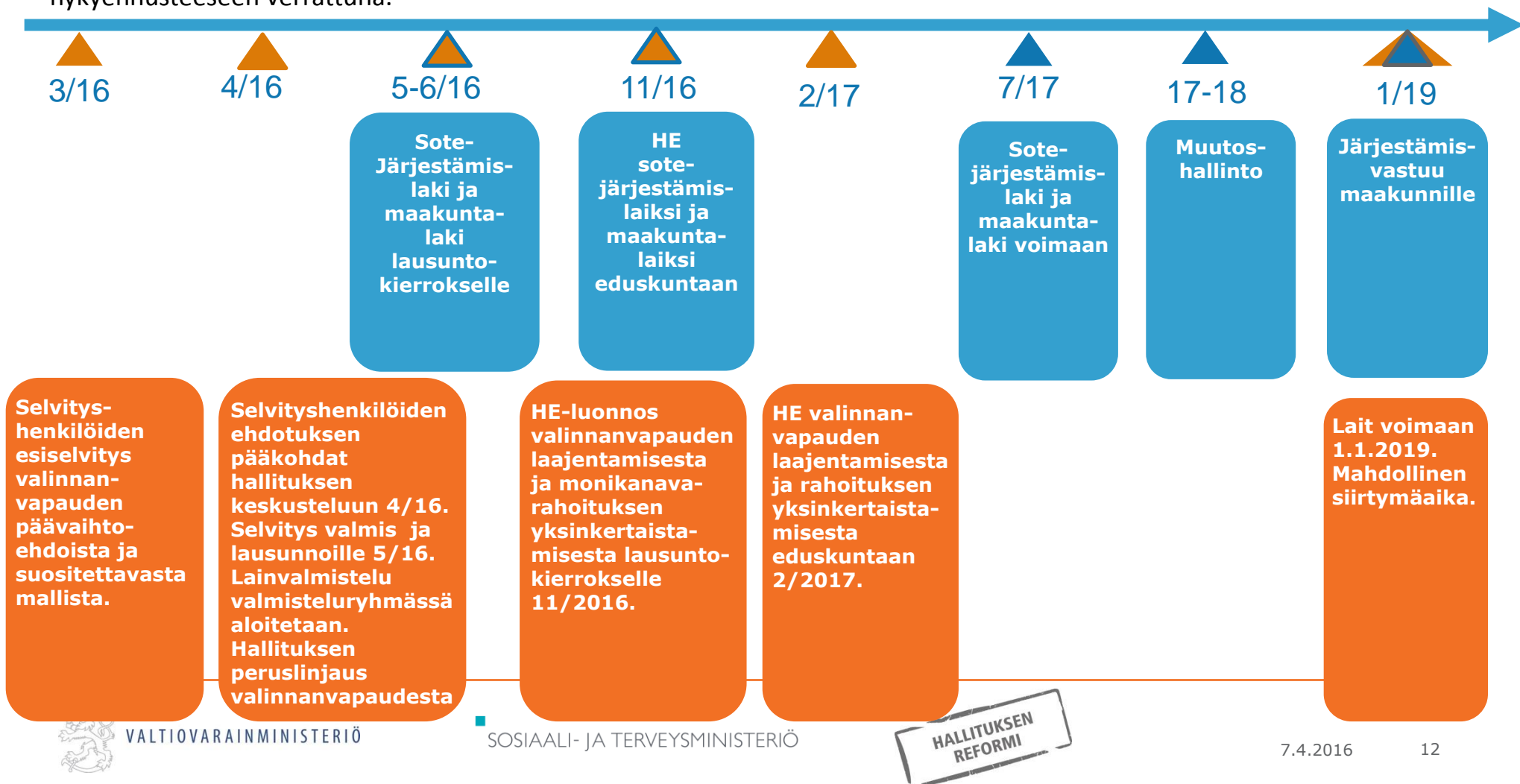

Reformi: Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus

TAVOITE: Hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat ja kustannusten hallinta paranee.

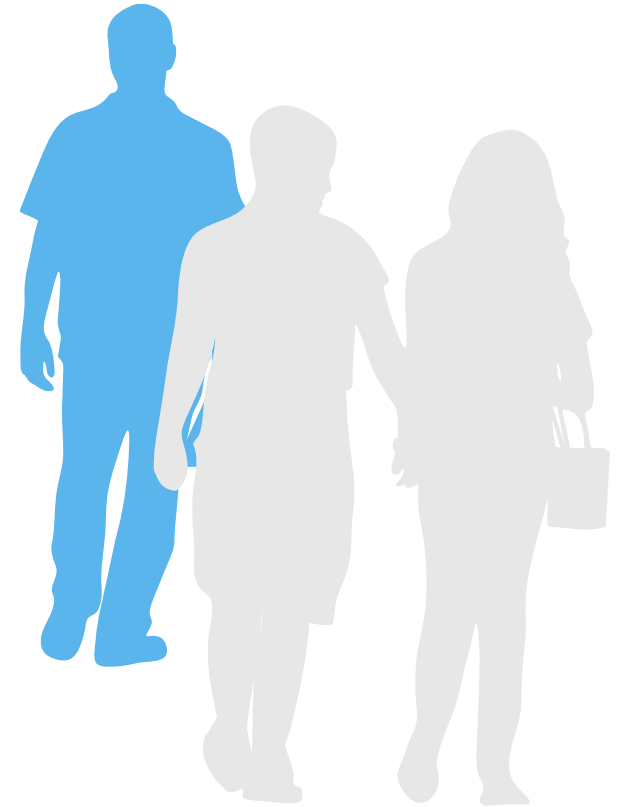
Sote-menojen taso alenee 3 miljardilla eurolla nykyennusteeseen verrattuna.

KUVAUS: Sosiaali- ja terveydenhuolto siirretään kuntaa suurempien itsehallintoalueiden vastuulle. Järjestäjällä on vastuu siitä, että sosiaali- ja terveyspalvelut toimivat jatkossa sujuvana palvelukokonaisuutena. Monikanavainen sote-rahoitus yksinkertaistetaan. Säädetään laajaan valinnanvapauteen perustuva valinnanvapauslainsäädäntö, jonka perusteella yksilöllä on yleensä mahdollisuus valita palveluiden julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin tuottajien välillä.

Maakuntien tehtävät ja aluehallinnon kehittäminen

Maakuntahallinnon ja valtion aluehallinnon
yhteensovituslinjaus 5.4.2016

Kunta - maakunta -valtio tulevaisuuden työnjako

- **kunnat ovat paikallisen osallistumisen, demokratian, sivistyksen ja elinvoiman yhteisöjä**, jotka hoitavat asukkaiden päättämiä itsehallintotehtäviä (**yleinen toimiala**) ja laissa säädettyjä paikallisia tehtäviä. Kunnat vastaavat jatkossakin nykyisen lainsäädännön periaatteiden mukaisesti työllisyyden hoidosta ja edistämisestä. Kunnalla on edelleen vastuu seuraavista: osaamisen ja sivistyksen edistäminen, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, liikunta-, kulttuuri- ja muut vapaa-ajan palvelut, nuorisotoimi, paikallinen elinkeinopolitiikka, maankäyttö, rakentaminen ja kaupunkisuunnittelu.
- **maakunnat vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollosta, pelastustoimesta, ympäristöterveydenhuollosta, alueellisista kehittämistehtävistä ja elinkeinojen edistämisen tehtävistä, alueiden käytön ohjauksesta ja suunnittelusta sekä maakunnallisen identiteetin ja kulttuurin edistämisestä** sekä maakunnalle lain perusteella annettavista muista alueellisista palveluista.
- **valtio vastaa oikeusvaltion ylläpitämisestä ja kehittämisestä, perusoikeuksien turvaamisesta ja arvioinnista sekä turvallisuustehtävistä samoin kuin kansainvälisistä ja valtakunnallisista tehtävistä ja yhdenvertaisuuden ja yleisen edun valvonnasta.** Valtion hallintotehtävissä on periaatteena valtakunnallinen toimivalta silloinkin, kun tehtävät edellyttävät alueellista tai paikallista läsnäoloa. Toisena periaatteena valtion hallintotehtävissä on valtakunnallisesti yhtenäisen toimintatavan ja ratkaisukäytännön soveltaminen.

Maakuntien tehtävät

- 1) Sosiaali- ja terveydenhuolto.
- 2) Sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ennaltaehkäisevät palvelut ja asiantuntijapalveluiden tuki kunnille, ennaltaehkäisevä päihdetyö, terveydensuojelu sekä alueellinen alkoholihallinto ja tupakkavalvonta.
- 3) Pelastustoimi: pelastustoimen ja ensihoidon järjestäminen kuuluu viidelle yliopistosairaalaa ylläpitävälle maakunnalle sote-järjestämislaissa säädettävien maakuntien yhteistyöalueittain. Maakunnat hoitavat pelastustoimeen kuuluvia tehtäviä ja rahoittavat järjestämistä.
- 4) Ympäristöterveydenhuolto ja elintarvikevalvonta, eläinten terveys ja hyvinvointi ja sen valvonta. Tehtävän hoitamiseen riittävät voimavarat omaava kunta voi kuitenkin sopia maakunnan kanssa järjestämisvastuun siirtämisestä tältä osin kunnalle (yleensä kaupunki). Siirtomahdollisuus edellyttäisi erityislain säännöstä sekä kriteerien määrittelyä laissa.
- 5) Aluekehittäminen ja sen rahoitus. Maakunta on jatkossa maakuntaliiton sijasta laissa tarkoitettu yleinen aluekehitysviranomainen ja hoitaa siten alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetussa laissa aluekehitysviranomaiselle ja maakunnan liitolle säädetyt sekä ELY-keskuksille säädetyt aluekehittämisen tehtävät.

Maakuntien tehtävät jatkuu

- 6) Alueellisten yhteispalveluiden järjestäminen ja kehittäminen (sisältää yhteispalvelusta annettujen säännösten mukaisen yhteispalvelun lisäksi huolehtimisen yhden palvelukanavan digitaaliseen asiointiin toteuttamisesta sekä yhteisien palveluiden järjestämisen ja tuottamisen kuntien kanssa silloin, kun maakunnalla ja kunnalla lain mukaan voi olla yhteisiä palveluita. Tehtävä sisältää myös tilojen ja muiden puitteiden ja tukipalvelun antaminen sopimusperusteisesti valtion viranomaisten alueellisille toimipisteille sikäli kun tätä ei voida toteuttaa aluehallintoviraston puitteissa).
- 7) Alueiden käytön ja rakentamisen ohjaus sekä kulttuuriympäristön hoito.
- 8) Alueellinen maakunnan liikennejärjestelmäsuunnittelu.
- 9) Joukkoliikenteen alueellinen suunnittelu ja järjestäminen sekä valtionavustustehtävät samoin kuin yksityisteiden valtionavustustehtävät. Tässä yhteydessä ei muuteta kunnille ja niiden yhteistyöelimille joukkoliikennelain mukaan kuuluvien tehtävien järjestämistä.
- 10) Maakunnallisen identiteetin, elinvoiman ja kulttuurin sekä hyvinvoinnin ja liikunnan edistäminen.
- 11) Elinkeinoelämän ja elinkeinojen sekä innovaatioympäristön kehittäminen ja rahoittaminen sekä siihen liittyvät yritys- ja neuvontapalvelut

Maakuntien tehtävät jatkuu

- 12) Maaseudun kehittäminen sekä maa- ja elintarviketalouden, maaseutuelinkeinojen ja maatilatalouden sekä kala- ja riistatalouden edistäminen ja rahoittaminen, viljelijätukitehtävät sekä näihin liittyvät palvelut.
- 13) Maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalveluiden järjestäminen ja lomituksen paikallisviranomaistehtävät.
- 14) Kasvintuotannon ja -terveyden valvonta.
- 15) Työ- ja elinkeinopalveluiden järjestäminen ja kotoutumisen edistäminen: TE-palveluissa palvelutuotantoa voidaan lailla tai laissa säädettyjen kriteerien täytyessä sopimuksella osoittaa riittävät voimavarat omaavalle kunnalle (kaupunki) sekä yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoille.
- 16) Erikseen säädettävät vesihuollon edistämisen ja suunnittelun, vesivarojen käytön ja hoidon sekä tulvariskien hallinnan tehtävät ja alueelliset luonnonvaratehtävät sekä huolehtiminen ympäristö-, vesihuolto- ja vesistötoiden toteuttamisesta samoin kuin vesien- ja merenhoidon tehtävistä.

Maakuntien tehtävät jatkuu

- 17) Ympäristöä koskevan tiedon tuottaminen ja jakaminen sekä ympäristötietouden parantaminen.
- 18) Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaan kuuluva alueellinen varautuminen ja sen tukeminen ja yhteensovitus maakunnan tehtäviin kuuluvissa asioissa.
- 19) Rakennusvalvonta niissä maakunnissa, joissa maakunnan kaikki kunnat ovat yhteisellä sopimuksella päättäneet siirtää rakennusvalvonnan järjestämisen maakunnalle ja osoittaneet sille rahoituksen.
- 20) Maakunnan kaikkien kuntien kanssa yhteisellä sopimuksella maakunnan hoidettavaksi kuntien osoittamat, maakunnan tehtäväalaaan liittyvät tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat samalla osoittaneet rahoituksen.
- 21) Muut maakuntien liittojen lain perusteella nykyisin hoitamat tehtävät. Maakunnat voivat edelleen kehittää näiden tehtävien hoitoa ja yhteistyötä niissä.
- 22) Maakunnan tehtäviin liittyvien kansainvälisten asioiden ja yhteyksien hoitaminen.

Valtion aluehallinto

- Nykyisestä kuudesta aluehallintovirastosta muodostetaan yksi valtakunnallisen toimivallan omaava viranomainen joka toimii alueellisissa yksiköissä / toimipisteissä.
- Päällekkäisyydet aluehallintoviraston ja keskusvirastojen kanssa puretaan.
- Uudistuksessa henkilöstöä ei keskitetä yhteen toimipisteeseen.

Jatkovalmistelu

- Maakuntien toimintaa, taloutta ja hallintoa koskevat yleissäännökset sisällytetään maakuntalakiin
- Tavoitteena on, että hallituksen esitysluonnos tehtäväsiirtojen toteuttamisesta erityislainsäädännössä, rahoituksen osoittamisesta maakuntahallinnon muiden kuin sote -tehtävien hoitamiseen ja ehdotukset aluehallintoviraston toiminnan kehittämisestä ja valtakunnallisesta toimivallasta sekä ehdotukset ympäristöhallinnon tehtävien järjestämisestä olisivat valmiina 2016 lopulla.

Lisätiedot alueuudistus.fi

